

מסכת בכורות

פרק הלוקח עובר חמורו

אשר יקריבו לה' באדם ובבהמה יהיה לך, אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה הטמאה [פטר חמור] תפדה. ופדוייו מבין חדש תפדה, בערכך כסף חמשת שקלים בשקל הקודש עשרים גרה הוא. אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קודש הם, את דמם תזרוק על המזבח ואת חלבם תקטיר, אשה לריח ניחוח לה".

וכתיב [דברים טו]: "כל הבכור אשר יולד בבקר ובצאנך הזכר תקדיש לה' אלהיך, לא תעבוד בבכור שורך ולא תגוז בכור צאנך. לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה במקום אשר יבחר ה' אתה וביתך. וכי יהיה בו מום פסח או עור כל מום רע, לא תזבחנו לה' אלהיך. בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדיו כצבי וכאיל".

משנתנו עוסקת בפטר חמור שציותה תורה לפדותו בשה [או בשוין] וליתנו לכהן, ומבארת משנתנו, שהחיוב הוא בבהמת ישראל ובעובר של ישראל, אבל אם היה לגוי חלק באם או בכור עצמו, הרי הוא פטור מן הבכורה.

הדין המבואר במשנתנו שזה לפטר חמור ולבכור בהמה טהורה, וכאשר שנינו לקמן יג א לענין בכור בהמה טהורה, והטעם שהקדים התנא לבאר דין פטר חמור, מתבאר בגמרא לקמן יג א.⁽¹⁾

א. כתיב [שמות יג]: "קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא ... והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני כאשר נשבע לך ולאבותיך ונתנה לך. והעברת כל פטר רחם לה' וכל פטר שגר בהמה, אשר יהיה לך הזכרים לה'. וכל פטר חמור תפדה בשה [או בשוין], ואם לא תפדה וערפתו, וכל בכור אדם בבניך תפדה".

וכתיב [שמות לד]: "כל פטר רחם לי, וכל מקנך [אשר] תזכר פטר שור ושה [אשר] יפטור זכר את רחמה]. ופטר חמור תפדה בשה, ואם לא תפדה וערפתו, כל בכור בניך תפדה".

וכתיב [במדבר ג]: "ואני הנה לקחתי את הלויים מתוך בני ישראל תחת כל בכור פטר רחם מבני ישראל והיו לי הלויים. כי לי כל בכור ביום הכותי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל, מאדם עד בהמה לי יהיו אני ה'".

וכתיב [במדבר ח]: "ואחרי כן יבואו הלויים לעבוד את אהל מועד ... כי נתונים נתונים המה לי, תחת פטרת כל רחם בכור כל מבני ישראל לקחתי אותם לי. כי לי כל בכור בבני ישראל באדם ובבהמה, ביום הכותי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי אותם לי. ואקח את הלויים תחת כל בכור בבני ישראל".

וכתיב [במדבר יח]: "כל פטר רחם לכל בשר

1. א. באבני נזר [יורה דעה סימן יג אות ו], כתב: המפרש למסכת בכורות, לא נודע לי אם